

Zábava s digitální zábavou

Tak jsme přežili prázdniny a vstoupili do podzimní sezony bez toho, abychom skončili v base, jak naznačovalo pesimistické vyznění minulého příspěvku. Na svobodě jsou dosud také všichni hlavní aktéři amerických účetních skandálů.

To vysílá jistý signál také našim úřadům, které se dnes netají svou touhou obvinít někoho za letošní záplavy. Opět se potvrzuje, že ve svobodné společnosti není tak lehké někoho zavřít jen proto, že to dobře zapůsobí na veřejné mínění. Takže ke cause WorldComu opravdu jen krátce: všichni tři zadržení představitelé společnosti (někdejší finanční ředitel Scott Sullivan, hlavní účetní Buford Yates a revizor David Myers) byli propuštěni na kauci. Případy Sullivana a Yatese se už dostaly před soud, neboť oba odmítli přistoupit na mimosoudní narovnání a svou vinu popírají. Obžaloba, která je viní z úmyslného zkreslování účetnictví, se snaží postupovat metodou jakýchsi "úplatků" - vyvíjí cílený tlak na několik jejich podřízených a doufá, že z nich vymámí příznání výměnou za shovívavější posouzení jejich přestupků. Podle této strategie by nakonec mohl podlehnout i Sullivan, což by prý otevřelo cestu k obvinění samotného šéfa celé hierarchie, někdejšího výkonného ředitele Bernarda Ebberse. Společnost WorldCom jako taková je už od začátku srpna v bankrotu a probíhající vyšetřování zatím odhalilo nesrovnalosti v objemu přesahujícím sedm miliard dolarů. Společnost Qwest, která čelí podobným podezřením, se zatím tlaku kriminalistů úspěšně brání a vypadá to, že trestnímu stíhání opravdu ujde. To však neznamená, že má vyhráno, neboť vidina bankrotu je v jejím případě také velice reálná. Zde hrají nejdůležitější úlohu věřitelé, kteří se snaží vydolovat své pohledávky v objemu 26,6 mld. USD. Společnost Qwest zatím získala souhlas k tomu, aby prodala QwestDex, jednu ze svých nejlukrativnějších divizí, zaměřenou na publikování a distribuci tzv. zlatých stránek. Tento prodej by měl vynesť více než sedm miliard; stále však zbývá takřka dvacet miliard dolarů a otázkou zůstává, zda věřitelům zůstalo dost trpělivosti. Jinak se zdá, že se domino účetních skandálů zatím zastavilo. Pokračuje vyšetřování společnosti AOL Time Warner, ale v jejím případě jde o "směšné" desítky milionů USD. Trochu to dále zajiskřilo u společnosti Computer Associates, kde několik členů správní rady nevedlo ve svých daňových příznáních příjmy z opcí CA (údajně kvůli nedorozumění), a u Lucentu, kde je předmětem zkoumání vyšetřovatelů dva roky stará smlouva s firmou WinStar Communications.

Výlet do Asie

A v souvislosti s potenciálními bankroty nesmíme zapomenout ještě na Hynix. Tento těžce zadlužený korejský výrobce polovodičových prvků nedávno odmítl sloučení s americkým Micronem; jak se však ukazuje, Korejci nejspíš jinou cestu nemají. Prezident korejské agentury FSC (zřejmě ekvivalent našeho FNM) v tisku veřejně prohlásil, že Hynix musí najít zahraničního majitele ještě před letošním prosincem, kdy se v Koreji konají prezidentské volby. Věřitelským bankám tak zřejmě nezbude nic jiného, než se s prosíkem obrátit zpět na Micron. Cena však tentokrát bude nejspíš podstatně nižší než 3,4 mld. USD, které Micron nabízel ještě letos na jaře. Americké i korejské firmy tudíž letní období přežily tu s menšími, tu s většími problémy. Symbolického zesnulého měsíce srpna tedy musíme hledat jinde. A nepůjdeme z Koreje nijak daleko: japonský koncern Sony po sedmadvaceti letech ukončil výrobu videorekordérů formátu Betamax. Právě tyto videorekordéry se staly symbolickým příkladem toho, že technicky pokročilejší technologie ještě nemusí znamenat obchodní úspěch. Společnost Sony je uvedla na trh v roce 1975 a o devět let později jich už prodala 2,3 milionu za rok. V polovině 80. let se však už začal prosazovat formát VHS z dílny konkurenční společnosti JVC. Odborníci i dnes uznávají, že technologicky byl Betamax lepší než VHS, ale na straně VHS stála jedna podstatná výhoda - delší nahrávací doba. Od roku 1985 videorekordéry VHS jasně dominovaly.

Světlem obchází strašidlo...

Je zajímavé, že společnost Sony udržovala svou technologii na trhu tak dlouho. Nakonec se ukázalo, že co nedokázala technologie VHS, o to se postaraly přehrávače DVD a digitální média obecně. Právě příklon k digitalizaci označili představitelé Sony za hlavní příčinu, proč s produkcí Betamaxu končí. Digitální média se vůbec stávají skutečným strašákem, co obchází světem, podobně jako kdysi komunismus. Není tedy divu, že Američané vytáhli do boje. Pomyslnou vlajku zvedla americká asociace nahrávacích společností RIAA, která oznámila, že v loňském roce poklesl prodej hudebních nosičů (tj. především cédéček) o 5,3 %, a v prvním pololetí letošního roku dokonce o 7,3 %. Podle RIAA jsou na vině jednoznačně internet a internetoví piráti; asociace toto tvrzení dokládá výsledky dalšího průzkumu,

podle nějž existuje prokazatelná korelace mezi užíváním systémů na sdílení elektronických nahrávek a nižší četností nákupů hudebních CD - 41 % uživatelů systémů jako Kazaa, Gnutella, Morpheus apod. přiznává, že kupuje méně klasických cédéček, a pouze 19 % hlásí zvýšení nákupů. Tato čísla citelně oslabila argumenty obhájců podobných sdílených systémů peer-to-peer, poněvadž ti tvrdí, že bezplatné šíření souborů MP3 naopak funguje jako podpora prodeje: uživatelé si nejprve stáhnou ukázky, navnadí se a nakonec si cédéčko koupí. Obhájci se tak alespoň snaží výsledky RIAA zpochybnit s poukazem na nízkou statistickou věrohodnost údajů. Oprostíme-li se od těchto sporů, je daleko pravděpodobnější, že pokles prodeje souvisí spíše s celosvětovou ekonomickou stagnací (řada počítačových firem si o sedmiprocentním poklesu může nechat jen zdát). V těchto sporech rovněž nepadla ani zmínka o vypalovačkách. Srovnání prodeje hudebních CD a médií CD-R by bylo jistě mnohem zajímavější, přinejmenším v našich podmínkách. A aby toho nebylo málo, objevil se nad světem internetových hudebních nahrávek další mrak. Firma Thomson Multimedia, která vlastní autorská práva na populární formát MP3, se totiž údajně rozhodla vybírat od výrobců dekodérů a přehrávačů tohoto formátu licenční poplatky. Situace není příliš jasná a právnícké interpretace se liší případ od případu. Pravda, pirátům to může být docela jedno... Každopádně se zdá, že na poli digitálních multimédií bude v nejbližších měsících docela živo.

Karel Stachovec, autor@chip.cz

Ve zkratce

* Na názvu záleží. Toto pravidlo vzývali u společnosti Caldera zřejmě velmi intenzivně. Těsně poté, co Caldera koupila firmu SCO, změnila název na Caldera International. Ani tento název však dlouho nevydržel - od letošního srpna se Caldera jmenuje SCO Group. Vedení společnosti s největší pravděpodobností ustoupilo nátlaku dealerské sítě někdejší společnosti SCO, neboť zejména mimo USA byla povědomost o značce Caldera minimální, skoro až nulová. Caldera také změnila názvy svých stěžejních produktů - OpenLinux se nyní bude jmenovat SCO Linux a OpenUnix se vrací k původnímu názvu UnixWare. Vypadá to, že značka Caldera je definitivně mrtvá. Možná to společnosti opravdu prospěje podobnými peripetiemi před lety prošel Borland, když se přejmenoval na Inprise, a nakonec se ještě rád vrátil k původnímu názvu.

* Microsoft začátkem září s velkou slávou uvedl nový multimediální přehrávač Windows Media 9. Tedy přesněji řečeno ho spíše prezentoval, neboť zatím je tento software pouze ve stadiu beta verze. Show však nebyla nijak béčková - Bill Gates nový produkt prezentoval v samotném Hollywoodu a o události informovaly všechny prestižní agentury. Na jedné straně je tak mohutný povyk překvapující, ale na druhé straně: Kde jinde než v Hollywoodu ohlašovat mediální technologii?

* A v mediálním světě ještě zůstaneme. List Financial Times přinesl první informace o chystané nové generaci herních konzol PlayStation. Společnost Sony je zatím na informace skoupá, a dokonce odmítá specifikovat, zda tento produkt ponese logicky očekávaný název PlayStation 3. Financial Times tvrdí, že nová konzola PlayStation přijde na trh v roce 2005 a bude zřejmě založena na čipové technologii Cell, kterou dnes vyvíjí Sony spolu se společnostmi Toshiba a IBM. Zajímavá je skutečnost, že Sony předběžně odmítá koncept dedikované herní "krabice" a hovoří o nové PlayStation spíše jako o softwarové platformě.

Situace na burze

Dnes se nejprve zaměříme na červenou polovinu naší burzovní tabulky, jmenovitě pak na společnosti Ericsson a SonicBlue. Oba tyto tituly se totiž v našem srovnání objevily už minulý měsíc, a jak se zdá, jejich problémy nejsou krátkodobé. Je více než pravděpodobné, že s firmou SonicBlue se tentokrát setkáváme naposledy. Správa burzovního indexu NASDAQ si totiž vzpomněla na pravidlo o minimální jednodolarové ceně a pohrozila, že firmu SonicBlue vyřadí z obchodování. Pravda, toto ultimátum se zdá trochu kruté, protože na NASDAQ figuruje řada dalších firem, jejichž akcie se obchodují v centech, ale případ firmy SonicBlue je přece jen poněkud křiklavý. Její obchodní situace navíc není nejrůžovější (viz současné spory ohledně licenčních poplatků za přehrávače formátů MP3). Těžko tedy lze předpokládat, že SonicBlue dokáže splnit požadavky burzy NASDAQ, tj. vyhnat do poloviny listopadu cenu svých akcií nad jednodolarovou hranici a udržet ji na této úrovni minimálně deset dní za sebou. Takže sbohem a šáteček... Se společností Ericsson se pochopitelně loučit ještě nebudeme. Přesto však nelze zastírat, že její finanční situace není růžová. Současný cenový propad můžeme dát do souvislosti s letní emisí nových akcií, která podle některých analytiků neměla příliš velký úspěch. Vedení společnosti Ericsson pochopitelně tvrdí pravý opak (poptávka po nových cenných papírech prý výrazně převyšovala nabídku), ale burzovní čísla hovoří mnohem přesvědčivěji. Když si tyto údaje dáme dohromady se skutečností, že Ericsson zřejmě hodlá vycouvat ze společného podniku s japonskou společností Sony,

vychází nám kandidát na podrobnější analýzu do příštího čísla. Uvidíme, s čím Ericsson v průběhu podzimu přijde. Ani další položka v červené tabulce není příliš překvapivá - Palm se potýká s problémy přece jen už delší dobu. Poněkud zarážející je však zastoupení dvou výrobců polovodičových komponent, v tomto případě společností Infineon a VIA Technologies. Asociace SIA totiž počátkem září vydala prognózu, podle níž se celosvětový odbyt polovodičových prvků ve třetím kvartále letošního roku zvýší v meziročním srovnání o sedm až devět procent, což při současném stavu světových trhů znamená výjimečně pozitivní zprávu. Snad zde hraje roli skutečnost, že jde v obou případech o neamerické firmy.

A teď k nárůstům.

I zde najdeme staré známé. O společnostech SCO Group (předtím Caldera International) a Borland píšeme jinde. Firma Computer Associates zase zřejmě těží z toho, že nedávno konečně vyřešila akcionářské spory (viz minulý Chip). Nárůst Novellu zase dostatečně vysvětlují poměrně slušné hospodářské výsledky. Ale ten Corel! Společnost, které hrozil podobný osud jako firmě SonicBlue (tj. vyřazení z trhu NASDAQ), získala významnou zakázku - její kancelářský software bude přibalován k počítačům HP a Dell. Dva největší světoví výrobci PC tak budou v Severní Americe ke svým sestavám dodávat namísto dosavadního balíku MS Works programy z dílny WordPerfectu. Pravda, Microsoft tím zřejmě příliš trtit nebude, ale pro WordPerfect, resp. Corel představují tyto smlouvy alespoň dočasnou spásu.

Vzestupy...				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	1. 8.	6. 9.	Absolutní	Relativní
Corel	0,70	1,13	0,43	61,20 %
SCO Group	1,09	1,75	0,66	60,40 %
Borland	8,38	10,36	1,98	23,63 %
Novell	2,11	2,59	0,48	22,75 %
CA	9,06	11,11	2,05	22,63 %

... a pády				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	1. 8.	6. 9.	Absolutní	Relativní
Infineon	13,03	9,74	-3,29	-25,25 %
Ericsson	0,97	0,72	-0,25	-25,77 %
Palm	1,08	0,77	-0,31	-28,80 %
Via	68,50	47,60	-20,90	-30,51 %
Sonic Blue	0,50	0,27	-0,23	-46,00 %

Co na to finance?

Tentokrát není přehled finančních výsledků tak bohatý jako v minulém Chipu, zato máme příležitost podívat se i na menší firmy, jejichž bilance přitom nejsou o nic méně zajímavé. Ale začněme od velmi sledovaného souboje dvou největších světových výrobců (nejen) osobních počítačů. Společnost Hewlett-Packard prezentovala své výsledky vůbec poprvé od nedávno uzavřené fúze s firmou Compaq a nebylo to nijak špatné: provozní zisk splnil očekávání analytiků a konečná výše obrátu zůstala jen o 200 milionů za prognózami Wall Streetu. Ani dvoumiliardová ztráta nebyla vzhledem k mimořádným odpisům tak překvapivá; koneckonců, před rokem byl jak HP, tak Compaq také ve ztrátě. Horší byl podrobnější pohled na účetní bilanci - ve ztrátě jsou prakticky všechny divize s výjimkou tiskáren. Dell je na tom ale přece jen lépe. Na rozdíl od většiny konkurentů dokáže zvyšovat obrát i za současných ztížených podmínek a pokračuje v navyšování svého podílu na trhu. Hewlett-Packard to zkrátka bude mít s udržení své vedoucí pozice těžké. Z velkých společností stojí dále za zmínku Cisco. Vzhledem k celkovému stavu telekomunikačního trhu vzbudily výsledky této společnosti jisté nadšení, ale to bylo posléze ztlumeno prohlášením výkonného ředitele J. Chamberse, který varoval, že v telekomunikačním sektoru přetrvává útlum poptávky a že jeho firmu drží nad vodou zakázky velkých nadnárodních společností. Stačí se koneckonců podívat na výsledky ostatních komunikačních firem. Zvláště společnost Qwest, to je téma samo pro sebe.

Zaměřeno na segmenty

Teď se zkusme krátce podívat na jednotlivé segmenty. O telekomunikacích jsme se už zmiňovali. Komponenty na tom nejsou tentokrát o nic lépe. Zvláště zhoršení výsledků firmy Nvidia je překvapivé; jednou z příčin je údajně i nečekaně slabý prodej herních konzol Xbox, pro něž Nvidia vyrábí grafické čipy. Nvidia kromě toho stejně jako firma Creative trpí sníženou poptávkou po zařízeních z kategorie low-end. V softwarové oblasti zaujme zejména firma Novell, kterou jsme původně chtěli zařadit do kategorie "Ostatní". Nakonec však za celkovým ozdravením financí stály zvýšené příjmy z prodeje produktů NetWare a GroupWise, takže Novell si označení softwarové firmy přece jen zaslouží. V softwaru také najdeme největší kuriozity dnešního srovnání - firmy Liquid Audio, VA Software (kdysi VA Linux) a SCO Group (ještě v srpnu vystupující pod názvem Caldera). Je zajímavé, že ještě nedávno vysmívané firmy z oblasti internetu by mohly svým softwarovým kolegyním udělovat lekce z efektivního podnikání; nejsou sice stabilně ziskové, ale aspoň na svém ozdravení pracují. Zmíněné softwarové firmy většinou mohou doufat jen v to, že se jejich technologie zalíbí nějaké větší společnosti a ta je pak bude ochotna koupit; takové firmě Liquid Audio se to například už povedlo. Uvidíme, jak se nadále bude protloukat SCO Group. A dnešní přehled zakončíme kategorií "Ostatní". I zde se snad blýská na lepší časy. Společnost Tech Data se definitivně vrací do černých čísel a Logica zase dokazuje, že systémová integrace na ústupu rozhodně není. Jak vidíme, najdou se i firmy, které se přes celosvětovou ekonomickou stagnaci dokáží přenést.

Firma	Období	Obrat mil. USD	Změna oproti loňsku	Čistý zisk mil. USD	Změna oproti loňsku
Komponenty					
Creative	Q4/02	183	-22 %	-48	-34 %
Nvidia	Q3/02	427	+64 %	5,3	-84 %
Sestavy					
Dell	Q2/03	8459	+11 %	501	-
Hewlett-Packard	Q3/02	16536	-11 %	-2029	+1649 %
Scitex	Q2/02	59	-11 %	-2,2	-99 %
Software					
Autodesk	Q2/03	211	-8 %	12	-39 %
BEA Systems	Q2/02	226	-16 %	20	-15 %
Intuit	Q4/02	197	+31 %	-32	-48 %
Liquid Audio	Q2/02	0,2	-85 %	-5,6	-60 %
Novell	Q3/02	282	+13 %	9,9	-
SCO	Q3/02	15	-18 %	-4,5	-76 %
VA Software	Q4/02	4,6	-71 %	-19	-94 %
Komunikace					
Cisco	Q4/02	4829	+12 %	772	+10 929 %
Qwest	Q2/02	4316	-17 %	-1136	-66 %
Sycamore	Q4/02	8,5	-83 %	-74	+74 %
Internet					
Lastminute.com	Q3/02	13	+24 %	-6,2	-24 %
Tiscali	H1/02	361	+42 %	8,4	-93 %
Tucows	Q2/02	9,5	+32 %	-0,9	-76 %
Ostatní					
IXOS	Q4/02	35	+11 %	2,7	-29 %
Tech Data	Q2/03	3997	-3 %	35	+152 %
Logica	FY/02	1706	-3 %	364	-